

■ دمیدن روح فرهنگ و هنر

محمد الهیاری فومنی، مدیرکل دفتر موسیقی یکی از هدف‌های شهرداری از ایجاد پهنه‌های فرهنگی را دمیدن روح فرهنگ و هنر در نقاطی از شهر عنوان کرد که ممکن است با جمعیت ساکن کمتری مواجه باشند. او در

می‌تواند به‌صورت نمادین دراین پهنه‌ها که امکان کنترل بیشتری وجود دارد، برگزار شود. از سوی دیگر نیاز است حوزه‌های بینا رشته‌ای توسعه یابند به‌طور مثال نسبت هنرها با دین یا با هنرهای قرآنی و ایجاد چنین پهنه‌های فرهنگی می‌تواند کمکی باشد به فعالیت‌های بینا رشته‌ای. به‌عنوان مثال بین حوزه نشر، نویسندگی یا شاعری با حوزه تئاتر یا با حوزه موسیقی، یعنی علاوه بر استفاده به‌صورت تک رشته می‌توانیم به‌صورت بینارشته‌ای و تعاملی، پیوند بین رشته‌های مختلف فرهنگی و هنری را در این پهنه‌ها داشته باشیم به هر حال گام‌ها و تجربه‌های نخست است و حتماً با برگزاری برنامه‌های فرهنگی و هنری کارکرد این پهنه‌ها بهتر مشخص خواهد شد.» مدیرکل دفتر موسیقی درباره این سؤال که برای سروسامان دادن به موسیقی خیابانی دراین مکان دفتر موسیقی چه حمایتی خواهد داشت پاسخ داد: «برای اجراهای موسیقی دراین پهنه با مسئولان مجموعه شهرداری منطقه ۱۱ گفت‌وگوهایی انجام گرفته و البته بنیاد رودکی هم در این مسأله همکاری و گفت‌وگوهایی داشته‌است و به عقیده من در پهنه فرهنگی رودکی امکان کنترل و برگزاری برنامه در چارچوب‌های خاص وجود دارد و کمک می‌کند با برداشتن گام‌های اول شاهد اجراهای خوب در این عرصه فرهنگی باشیم.»

گفت‌وگو با «ایران» افزود: «ایجاد پهنه‌های فرهنگی و هنری در مناطقی چون ۱۱ و ۱۲ که با اقبال اداری بیشتری مواجه هستند کمک می‌کند به اینکه جمعیت بیشتری به آنجا مراجعه کند و به عقیده من یکی از اهداف شهرداری از ایجاد این پهنه‌ها، این مسأله است.» الهیاری نکته دیگر را سابقه و قدمت خیابان‌ها و محله‌های واقع دراین منطقه بیان کرد و در ادامه گفت: «پهنه فرهنگی رودکی مقابل بنیاد رودکی قرار گرفته، بنیادی که دارای قدمت تاریخی و مکانی و ارزش فرهنگی و هنری در شهر تهران است.» او در ادامه اظهار داشت: «با توجه به اینکه پهنه‌های فرهنگی در فضای باز ایجاد می‌شود می‌تواند مکانی برای برگزاری اجراهای فرهنگی و هنری باشد به‌طور مثال اجرای تئاتر، موسیقی یا برگزاری برنامه‌های حوزه تجسمی و حتی ممکن است بیشتر گروه‌های آماتور و گروه‌های نیمه حرفه‌ای گرایش به اجرای برنامه در این‌گونه مکان‌ها داشته باشند. البته این فضاها می‌تواند خاصیت دیگری هم داشته‌باشد به‌عنوان مثال فعالیت‌هایی که ممکن است در فضای باز مخاطراتی ایجاد کند

آفتاب زخمی/ایران

دیدگاه و نظرات مسئولان و مدیران شهری و هنری و هنرمندان درباره ایجاد پهنه فرهنگی رودکی در گفت‌وگو با «ایران»

تأمل و تفأل در گذرگاه فرهنگ و هنر

نداسیجانی خبرنگار

■ مشارکت‌های محلی و گروه‌های دینفع

احمد مسجد جامعی در پاسخ به این سؤال که ایجاد پهنه فرهنگی رودکی چه تأثیری می‌تواند در سروسامان دادن برنامه‌های هنری چون اجراهای موسیقی یا تئاترهای خیابانی داشته باشد بیان کرد: «با همکاری مسئولان بنیاد رودکی و شهرداری تهران و بویژه تشکل‌های هنری در آینده می‌توان شاهد برنامه‌های جذابی بود، البته پیشتر نیز این اجراها برقرار بود، به‌عنوان مثال بعد از پایان کنسرت‌های موسیقی در تالار وحدت یا سالن رودکی، در پیاده‌رو خیابان شهریار و مقابل این تالار، موسیقی خیابانی برگزار می‌شد؛ در دهه فجر حتی بخشی از تئاتر که به مسابقه راه یافته بود در همین» «راسته» اجرا شد.»

احمد مسجد جامعی عضو شورای شهر تهران در گفت‌وگو با «ایران» طرح اولیه گذر فرهنگی رودکی را مربوط به زمان ریاست جمهوری آقای خاتمی عنوان کرد و در ادامه افزود: «مرحله نخست طرح، ایجاد «پلازا» از تالار رودکی تا تئاتر شهر بود و هدف بعدی اینکه در فاز دوم و سوم، خیابان‌های موازی با آن یعنی انقلاب و نوفل لوشاتو را هم دربر بگیرد و تهران صاحب گذر فرهنگ و هنر شود، البته در خیابان شهریار عملاً این فضای کافی وجود داشت و ادامه آن به تئاتر شهر متصل بود که نیاز بود تغییری در آن ایجاد شود، به‌طور مثال حیاط ساختمان‌های شمالی این خیابان‌ها در پلازا شهری قرار

دوم تیرماه نود و نه، فاز نخست پروژه گذرگاه با پهنه فرهنگی رودکی با حضور مسئولان فرهنگی و هنری افتتاح شد و دراین مراسم از گسترش ملی ایران با رهبری سهراب کاشف و خوانندگی وحید تاج نخستین اجرای خیابانی خود را تجربه کرد. حالا پایتخت نشینان هم صاحب راسته فرهنگ و هنر شده‌اند آن هم در خیابان استاد شهریار، خیابانی نام آشنا برای اهالی فرهنگ و هنر؛ در دو سوی بلوار استاد شهریار تالارهایی با عنوان وحدت، رودکی، حافظ و فردوسی قرار گرفته‌است که البته تالار وحدت قدمتی دیرینه دارد، تاریخ ساخت این سالن که پیش از این رودکی نام داشت به سال ۱۳۳۴ برمی‌گردد و در سال ۱۳۴۴ افتتاح شد؛ از آن سال‌ها روزهای بسیاری می‌گذرد و بی‌تردید در تمامی این مدت افرادی که پاره‌ها و بارها از مقابل این تالار گذر کرده‌اند کمتر به پیشینه این ساختمان قدیمی توجه داشته‌اند. تالار وحدت یادآور اجرای‌های بسیار تئاتر و موسیقی است که نام بسیاری از این اجراها در تاریخ هنر ایران جادوان و ماندگار شده‌است و بزرگانی در این صحنه بوده‌اند که دیگر در بین ما نیستند و تنها عطر حضورشان در جای جای این فضا پراکنده است. اما امروز با ایجاد پهنه فرهنگی رودکی و سنگ‌فرش شدن این خیابان شرایط کمی متفاوت‌تر خواهد شد، حالا می‌توان با کمی تأمل در خیابان استاد شهریار قدم گذاشت و آرام آرام از مقابل نرده تالارها عبور کرد و نگاهی به این زیباسازی شهری و هنری انداخت، هر چند که ایجاد گذرگاه فرهنگ و هنر اتفاق بدیع و تازه‌ای از ذوق هنر ایرانی نیست چرا که اغلب کشورهای دنیا بویژه کشورهای صاحب فرهنگ و هنر از سال‌ها پیش به این موضوع توجه داشته‌اند و حالا ایران مهد تمدن و فرهنگ و تهران، پایتخت گونه‌های مختلف فرهنگ هنری به تازگی صاحب این گذرگاه شده‌است. با توجه به انتخاب نام این پروژه (پهنه فرهنگ و هنر) انتظار آن است از امروز به بعد اوضاع برنامه‌های هنری کمی سروسامان بگیرد و اجراهای خیابانی در یک فضای تعریف شده و منسجم متمرکز شوند البته شاید تا به بار نشستن این طرح نیاز به زمان بسیاری باشد! گستره پهنه فرهنگ و هنر رودکی از تالار وحدت تا تئاتر شهر است و به گفته محمد جواد حق شناس رئیس کمیسیون فرهنگی اجتماعی شورای شهر تهران دو نماد از پنج نماد تهران (تالار وحدت و تئاتر شهر) در این مسیر قرار گرفته‌است، فاز اول این پهنه فرهنگی از محدوده حافظ تا خیابان خاگر است که از شمال به خیابان انقلاب، از جنوب به خیابان نوفل لوشاتو، از شرق به خیابان حافظ و از غرب به خیابان حضرت، ولیعصر (عج) منتهی می‌شود.

■ میزبان رویدادها و تجمعات هنری

هادی مظفری، مدیرکل هنرهای تجسمی نیز در گفت‌وگو با «ایران» بیان داشت: «بر اساس طرح جامعی که سال‌ها پیش انجام شد تهران به ۱۴ پهنه و ۱۳۱ محله تقسیم شد که پهنه رودکی یکی از آن گذرگاه‌ها است و دراین پهنه بخش عمده بارگذاری آن را در رشته‌های موسیقی و نمایش دیده‌اند و در پهنه پارک لاله به خاطر مجاورتش با موزه هنرهای معاصر پهنه هنرهای تجسمی دیده شده است اما این انتخابات بدان معنا نیست که اتفاقات باید حتماً در سراج خودش بیفتد یا منتظر باشیم برای اینکه سایر پهنه‌ها هم به کاربری خودشان نزدیک شوند و بعد از آن استفاده شود. پهنه فرهنگی رودکی مجموعه‌ای بسیار مناسب‌سازی شده و آماده برای رویدادهای هنری است که از آن به‌عنوان پلازا تهران هم یاد می‌کنند و به فضاهای فرهنگی شهر اضافه شده است و به نظر من به‌خاطر مجاورتش با تالار وحدت، هنرستان موسیقی، تالار رودکی و تئاتر شهر حتی تئاترهای خصوصی مجموعه بسیار ارزشمندی است که می‌تواند از این به بعد میزبان رویدادها و تجمعات هنری باشد. البته در بسیاری از نقاط دنیا چنین پلازاهایی وجود دارد، مکان‌هایی که هنرمندان گرد هم جمع می‌شوند و هر کسی به خلق و آفرینش اثر و عرضه آثار خود بپردازد. نمونه آن در شهرهای مهم دنیا قابل مشاهده است.» او افزود: «تا به امروز چنین فضاهایی که هنرمندان بتوانند در آن حضور پیدا کنند و فعالیت‌های هنری‌شان را در مواجهه با مردم خارج از گالری‌ها، آتلیه‌ها، سالن‌های تئاتر و موسیقی انجام بدهند در کشور ما کمتر بوده و فکر می‌کنم این پهنه ضیافت و ظرفیت این را دارد که در آینده خیلی نزدیک شاهد حضور هنرمندان در بخش‌های تئاتر و موسیقی خیابانی هنرهای تجسمی و خلق باشیم.»

■ مگزارید بازار سودجویان شود

اصغر همت، بازیگر تئاتر هم امیدوار است پهنه فرهنگی رودکی تبدیل به بازار مکاره و ایستگاه شکم نشود. او در ادامه افزود: «پهنه فرهنگی هنری عرصه‌ای است برای اجراهای خیابانی تئاتر، موسیقی، پهنه عرضه آثار هنرهای تجسمی و هر چیزی که به عرصه فرهنگ هنری مربوط می‌شود.»

■ ایجاد فضایی مفرح و شاد

قادر آشنا مدیرکل هنرهای نمایشی ایجاد پهنه فرهنگی رودکی را کار بسیار ارزشمندی عنوان کرد و ایجاد و عملیاتی شدن پهنه فرهنگی رودکی از تئاتر شهر تا تالار وحدت و اتصال پارک دانشجو و مجموعه تالار وحدت به یکدیگر و ایجاد یک پاتوق فرهنگی را آرزوی خود می‌داند. او در گفت‌وگو با «ایران»، افزود: «ایجاد پهنه

■ ایجاد رونق فرهنگی

فاضل جمشیدی، خواننده موسیقی ایرانی نیز در گفت‌وگو با «ایران» بیان کرد: «به عقیده من به جای آنکه بلوار استاد شهریار به‌عنوان عنوان کرد و ایجاد و عملیاتی شدن پهنه فرهنگی رودکی از تئاتر شهر تا تالار وحدت و اتصال پارک دانشجو و مجموعه تالار وحدت به یکدیگر و ایجاد یک پاتوق فرهنگی را آرزوی خود می‌داند. او در گفت‌وگو با «ایران»، افزود: «ایجاد پهنه

به تناسب آن فضا نمایشگاه یا فروشگاه محصولات فرهنگی و هنری برپا می‌شود و پهنه فرهنگی رودکی هم فرصتی است برای استراحت مردم و شنیدن موسیقی و دیگر برنامه‌های فرهنگی و هنری و بسیار خوشحالم که سراسر انجام بخشی از پروژه به بار نشست. البته آن زمان که ساختمان تالار وحدت را می‌ساختند به

محلی برای جشنواره‌های موسیقی خیابانی
وحید تاج، خواننده موسیقی ایرانی نیز بیان کرد: «در روز افتتاحیه خدمت دست‌اندرکاران تالار وحدت عرض کردم با شیوع ویروس کرونا سبک زندگی‌ها تغییر کرده و باید تمهیدات و همفکری‌های برای یک روش جدید زندگی اندیشیده شود و کمک شود در هماچا بیان کردم چه خوب است متناسب با اوضاع کنونی

فرهنگی رودکی می‌تواند فضایی برای برگزاری تئاتر محیطی باشد و همچنین می‌توان در این فضا تئاتر خیابانی، تریزه، مراسم افتتاحیه و اختتامیه یا برخی جشن‌ها و رویدادهای هنری را برگزار کرد چرا که در بسیاری از کشورها و شهرهای دنیا مراسم افتتاحیه یا اختتامیه در فضای باز برگزار می‌شود بویژه در شرایط حال حاضر

دوستان گفتم حالا که چنین سالن اپرابی می‌سازید بهتر است این خیابان تا تئاتر شهر محوطه فرهنگ و هنر شود. البته این پروژه را کامل ندیدم اما می‌توانیم نمایشگاهی از تابلوهای هنری دراین مکان برگزار کرد و دراین باره الگو در دنیا بسیار است و به تناسب آن فضا از آن بهره درست ببرند.»

خیابانی انتخاب کنند. اینها مواردی است که هم جنبه فرهنگی دارد و هم جنبه اقتصادی. حتی می‌توان لایت فروشی یا هزینه کمتر هم انجام بگیرد. نکته دیگر محل پارک خودرو است که باید فکری به حال تردد ماشین‌هایی که به آن منطقه می‌آیند برای دیدن فرهنگی رودکی را به‌عنوان برنامه داشته باشند.»

و شیوع ویروس کرونا پهنه فرهنگی رودکی فضای مناسبی خواهد بود و حتما تلاش می‌کنیم علاوه بر فضای باز اطراف تئاتر شهر یک پاتوق فرهنگی است و تئاترهای خیابانی، تریزه و برنامه‌های آیینی و سنتی در آنجا برگزار می‌شود، می‌توانیم در پهنه فرهنگی رودکی همچنین فضای مفرح و شاد به وجود آوریم.»

محلی باشد برای استعدادهای هنری. به‌عنوان مثال اگر یک نفر خوب می‌خواند، می‌تواند هنر خود را دراین پهنه فرهنگی به مردم ارائه کند. پهنه فرهنگی است و تئاترهای خوبی برای کشف استعدادها باشد. جوانانی که امکان فضایی برای اجرا ندارند می‌توانند بیایند و در حضور هنرمندان بزرگ تئاتر، موسیقی، سینما و خوشنویسی استعدادهای خود را به نمایش بگذارند.»

■ محالی برای هنرنمایی جوانان علاقه‌مند به موسیقی

اردشیر کامکار، نوازنده کامانچه نیز بر این نظر است که حتی پیش از شیوع ویروس کرونا هم بیشتر جوان‌ها مایل بودند در خیابان‌ها ساز بنوازند، البته اتفاق تازه و غربی نیست در همه جای دنیا مرسوم است و در اغلب فضاها عمومی که مردم در رفت و آمد هستند جوان‌های علاقه‌مند به اجرای موسیقی می‌پردازند و این کار هم تمرینی برای خود آنها است و هم سبب آشنایی مردم با موسیقی و ساز

دوستان این محله است.» مدیرعامل سازمان زیباسازی شهرداری تهران در گفت‌وگو با «ایران» درباره هدف از ایجاد پهنه فرهنگی رودکی گفت: «خیابان‌های «پیاده» فضاهای عمومی عرصه مناسبی برای شکل‌گیری تعاملات اجتماعی است؛ با توجه به وجود زیرساخت‌ها و تأسیسات ارزشمندی همچون تالار فرهنگ، تالار وحدت و تئاتر شهر، توسعه فرهنگی و مجموعه رویدادها و اتفاقات فرهنگی، هنری که دراین پهنه در طول سال طراحی و اجرا می‌شود فرصت مناسبی برای شیوع نوین سکونت با کارکردهای فرهنگی هنری پیوند دارد. همچنین مقرراتی که در آینده برای آبنیه تاریخی کاربری‌های فرهنگی پیش‌بینی شود.» او درباره مدیریت بهره‌برداری از این طرح گفت: «در خصوص مدیریت بهره‌برداری از تکتون سناریوهای مختلفی مطرح شده است و عمدتاً هم رویکرد این سناریو این است که هم‌مشارکت هنرمندان را به دنبال داشته باشد هم مشارکت مجموعه‌های محلی را، شهرداری مثلاً ایجاد فضاوندگداشت آن خواهد بود ولی بهره‌بردار اصلی وزارت فرهنگ است که برنامه‌های مدون در طول سال پیش‌بینی و اجرا شود.» ضراغی در پاسخ به این سؤال که شهرداری تهران در برگزاری مدیریت بهره‌بردار هنری چه تعاملی با بنیاد رودکی خواهد داشت گفت: «در ارتباط با تعامل با بنیاد رودکی استفاده‌کننده اصلی این اقدامات و اتفاقات در پهنه رودکی بعد از شهروندان، بنیاد فرهنگی و هنری رودکی است چرا که با ارتقای این فضا عملاً آن محله تبدیل به یک پهنه فرهنگی خواهد شد و هر روز بر شمار مخاطبان آن مجموعه افزوده خواهد شد.» اما نکته دیگر در اطراف پهنه فرهنگی رودکی، حضور سه مرکز مهم هنری، همچون هنرهای نمایشی، موسیقی و تجسمی در این منطقه است که بی‌تردید می‌تواند در برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های هنری و فرهنگی دراین مکان تأثیرگذار باشد.

■ فرصتی مناسب برای تعاملات فرهنگی و اجتماعی

برزین ضراغی، مدیرعامل سازمان زیباسازی شهرداری تهران نیز در گفت‌وگو با «ایران» درباره هدف از ایجاد پهنه فرهنگی رودکی گفت: «خیابان‌های «پیاده» فضاهای عمومی عرصه مناسبی برای شکل‌گیری تعاملات اجتماعی است؛ با توجه به وجود زیرساخت‌ها و تأسیسات ارزشمندی همچون تالار فرهنگ، تالار وحدت و تئاتر شهر، توسعه فرهنگی و مجموعه رویدادها و اتفاقات فرهنگی، هنری که دراین پهنه در طول سال طراحی و اجرا می‌شود فرصت مناسبی برای شیوع نوین سکونت با کارکردهای فرهنگی هنری پیوند دارد. همچنین مقرراتی که در آینده برای آبنیه تاریخی کاربری‌های فرهنگی پیش‌بینی شود.» او درباره مدیریت بهره‌برداری از این طرح گفت: «در خصوص مدیریت بهره‌برداری از تکتون سناریوهای مختلفی مطرح شده است و عمدتاً هم رویکرد این سناریو این است که هم‌مشارکت هنرمندان را به دنبال داشته باشد هم مشارکت مجموعه‌های محلی را، شهرداری مثلاً ایجاد فضاوندگداشت آن خواهد بود ولی بهره‌بردار اصلی وزارت فرهنگ است که برنامه‌های مدون در طول سال پیش‌بینی و اجرا شود.» ضراغی در پاسخ به این سؤال که شهرداری تهران در برگزاری مدیریت بهره‌بردار هنری چه تعاملی با بنیاد رودکی خواهد داشت گفت: «در ارتباط با تعامل با بنیاد رودکی استفاده‌کننده اصلی این اقدامات و اتفاقات در پهنه رودکی بعد از شهروندان، بنیاد فرهنگی و هنری رودکی است چرا که با ارتقای این فضا عملاً آن محله تبدیل به یک پهنه فرهنگی خواهد شد و هر روز بر شمار مخاطبان آن مجموعه افزوده خواهد شد.» اما نکته دیگر در اطراف پهنه فرهنگی رودکی، حضور سه مرکز مهم هنری، همچون هنرهای نمایشی، موسیقی و تجسمی در این منطقه است که بی‌تردید می‌تواند در برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های هنری و فرهنگی دراین مکان تأثیرگذار باشد.

شهروندان این محله است.» مدیرعامل سازمان زیباسازی شهرداری تهران در مورد بناهای قدیمی دراین مسیر گفت: «ساختمان‌های تاریخی این پهنه هم شناسایی شده است و کارگروه‌های بعضی هم متناسب با همان سیاست